

Alleen beprijzen en belonen van impact kan natuurbalans herstellen

De Europese Milieuraad heeft op maandag 17 juni 2024 de Natuurherstelwet goedgekeurd. Daarmee is een belangrijke stap gezet in de bescherming van natuur en klimaat in Europa. Dat is hard nodig, want het gaat niet goed met de Europese natuur en het klimaat. Wat betekent dit voor Nederlandse boeren, voor de natuurbalans en voor beleggers? En zou het beprijzen van negatieve impact op de natuur en het belonen van positieve impact een antwoord kunnen zijn? Een overweging van Cardano is het opnemen van landbouw in het Europese emissiehandelssysteem. Mits dat transparant en 'fair' gebeurt.

Nederlandse boeren behoren tot de meest efficiënte voedselproducenten ter wereld. Daar staat een grote impact op grondstoffenverbruik tegenover. Want voedselproductie en milieu gaan hand in hand: mest, stikstof, bestrijdingsmiddelen en PFAS bedreigen de kwaliteit van grond- en drinkwater en van biodiversiteit. Maar als we hun voedselproductie hier verbieden, blijven onze etensborden leeg, verhuizen de boeren naar het buitenland en wordt de negatieve impact verplaatst.

Expert

Dennis van der Putten

Chief
Sustainability
Officer

Toegeven aan boerenprotesten of niet?

Begin juni trokken boeren uit heel Europa naar Brussel om hun ongenoegen te uiten over de Europese Green Deal. Hierin staan afspraken over het tegengaan van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Deze afspraken gaan onder meer over de vier procent verplichte braakligging in het gemeenschappelijk landbouwbeleid, de natuurherstelwet en de reductie van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Daar komen voor boeren de vermindering van subsidies en toenemende bureaucratie bovenop. Maar toegeven aan boerenprotesten lost het probleem niet op. Natuurlijk; boeren verdienen een goed inkomen en er moet voedselzekerheid zijn voor Europese burgers. Aan de andere kant stelt de Europese Commissie dat de landbouw in Europa in 2035 klimaatneutraal moet zijn en dus (netto) geen broeikasgasemissies meer mag uitstoten.

Keuze tussen korte en lange termijn

De vraag waar het om draait is: zijn boeren en samenleving bereid om op korte termijn verlies te accepteren wetend dat uitstel van natuurherstelmaatregelen zal leiden tot grotere verliezen in de toekomst? Het is bekend dat het verlies van biodiversiteit en milieuvervuiling op de langere termijn leidt tot hogere kosten, verstoorde ecosystemen, hogere zorgkosten, lagere agrarische productiviteit en lagere aantrekkelijkheid van toeristische gebieden. Met daarbij ook gevolgen voor het concurrentievermogen van Europa, het groeipotentieel van de economie, en dus ook van de financiële markten.

Betere prijs voor duurzame producten

Evenzeer geldt dat boeren en tuinders die (extra) inspanningen plegen, zoals stikstof reduceren, koolstof vasthouden, met een hoger waterpeil werken of zorgen voor een gezonde bodem, een betere prijs voor hun producten zouden moeten krijgen. Maar die betere prijs komt in de vrije markt niet automatisch tot stand. Gevolg: de consumentenprijzen stijgen al jarenlang, terwijl de prijs die boeren en tuinders voor hun producten krijgen niet meestijgt. Dat kan en moet eerlijker. Dit gezegd hebbend zal de uitvoering van de Natuurherstelwet leiden tot pijnlijke keuzes voor boeren. Maar uiteindelijk is deze transitie onvermijdelijk en moet dit een bijdrage leveren aan natuurherstel, klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving.

Voedsel produceren binnen de "planetaire grenzen"

Voor Cardano is het de vraag hoe ons landbouw- en voedselsysteem zodanig kan worden ingericht dat we gezond, duurzaam en kostenefficiënt voedsel kunnen produceren binnen de "planetaire grenzen". Hoe kunnen we als belegger producenten, consumenten en overheden beïnvloeden om beslissingen te nemen waarbij de maatschappelijke kosten worden gelegd bij de veroorzaker en risico's niet meer worden afgewenteld op toekomstige generaties? Het beprijzen van positieve en negatieve externe effecten zorgt voor een hogere welvaart en meer welzijn én zorgt voor een gelijk spelveld tussen conventionele en duurzame landbouw.

Een voorbeeld is Denemarken. Recent is besloten dat Deense boeren belast worden voor de broeikasgassen die worden uitgestoten bij de productie van voedsel. Om de methaanuitstoot te belasten, moeten Deense boeren een heffing van ongeveer 100 euro per koe betalen.

Herstelplannen indienen

Nu zijn de Europese lidstaten aan zet om de Natuurherstelwet goed te handhaven en samen te werken om onze waardevolle ecosystemen te herstellen. Om de Natuurherstelwet succesvol uit te voeren, moeten de Europese lidstaten tot en met 2050 verschillende nationale herstelplannen indienen bij de Europese Commissie. Deze plannen moeten de manieren beschrijven waarop ze de doelstellingen gaan bereiken. Lidstaten kunnen in deze herstelplannen rekening houden met regio-specifieke behoeften zoals bevolkingsdichtheid.

Opnemen van landbouw in ETS?

Een van de maatregelen die een bijdrage kan leveren aan het herstellen van de natuurbalans is uitbreiding van het Europese emissiehandelssysteem met de sector landbouw. Het emissiehandelssysteem (ETS) is het voornaamste EU-instrument om broeikasgasemissies te beperken.

Al eerder bepleitte Rabobank, 'de bank voor de boeren', een 'uitbreiding van het emissiehandelssysteem ETS naar andere economische sectoren', waaronder landbouw. Voormalig RABO-topman Draaijer sprak eerder in een podcast zijn steun uit voor een heffing op vlees en CO2-beprijzing voor alle landbouwproducten. Voedsel wordt dan duurder, maar we gaan dan wel de 'echte prijs' van het boerenproduct betalen. Tegelijkertijd kan die hogere prijs in de keten worden ingezet om boeren te belonen voor het leveren van 'positieve impact'.

Inzichtelijk maken van financiële impact

Naast het opnemen van landbouw in het Europese emissiehandelssysteem kan ook het verlies van biodiversiteit en ecosysteemdiensten worden opgenomen in het handelssysteem, vindt Cardano, mits dat transparant en 'fair' gebeurt. Cardano is groot voorstander van het inzichtelijk maken van de financiële impact van het verlies van natuurwaarde en is om die reden early adopter van de [Taskforce on Nature-related Financial Disclosures \(TNFD\)](#). Dit initiatief ondersteunt een verschuiving in wereldwijde financiële stromen van natuurnegatieve naar natuurpositieve resultaten. TNFD geeft bijvoorbeeld richtlijnen om waarmee bedrijven en financiële instellingen natuurgerelateerde afhankelijkheden, risico's en kansen kunnen beoordelen zodat ze natuur kunnen integreren in hun besluitvorming.

Positieve impact realiseren

Cardano zoekt zowel bedrijven die al positieve impact maken als bedrijven die de wil en potentie hebben om hun processen en producten te verduurzamen. Daarvoor heeft Cardano samen met het [Impact Institute](#) een methode ontwikkeld om de impact van individuele bedrijven op biodiversiteitsverlies te meten. Daarmee wordt inzichtelijk in hoeverre bedrijven zowel risico's veroorzaken als de negatieve gevolgen ervan ervaren. Een belegger kan met deze meetmethode ook op biodiversiteitsniveau duurzaam beleggen en risico's beperken. Zoals carbon-credits de CO2-uitstoot moeten beperken, zo kunnen biodiversity-credits een optie zijn om biodiversiteitsverlies te beperken en een bijdrage te leveren aan het broodnodige herstel van de natuurbalans.